

lesarabrev

Í niðastu skuffu?

Síðsta mánakvöld var fundur á Føroya Maskinskúla, har aktuelli spurningar vórðu havdir á lofti. Har varð tosað um maskinmeistarayrkið sum heild og heilsviðurskiptini hjá skúlanum.

At heilsviðurskiptini eru út av lagi ring, kann eingin tvídráttur vera um.

Ikki tí, tey leigaðu holi erin góð og passaliga stór, men skúlin eigur ikki síni egnu holi enn. Í dag er tað veruliga so, at skúlin er í tveimum.

El-laboratorið liggur uppi við Føroya Sjómansskúla, og hin parturin er í leigaðum holum hjá P/f Valdemar Lützen. Hevði skúlin ikki fingið hesi holi

at húsast í, var hann tó óivað dottin niður fyri.

Fyri nøkrum árum síðani settu triggir skúlar seg niður við sama borð fyri at kanna móguleikarnar at byggja ein skúla saman. Úrslitið varð, at semja fekt um at byggjast skuldi saman. Hesir skúlar vóru Tekniski skúlin, Handilsskúlin og Maskinskúlin.

Álit varð sent landsstýrinum og ríkismyndugleikunum, og býráðið vildi lata grundtekið, treytað av, at bygt varð saman. So langt var alt gott. Skúlarnir vóru samdir, og staturin visti seg at vera positivan. Men úr landsstýrinum hoyrdist púra

einki. Her skal viðmerkjast, at hvørki hetta ella seinasta landsstýrið hava gjørt nakað sum helst við málið. Er tað kanska ov heitt?

Í øllum førum líkast tað ongum, at triggir so virðismiklir skúlar skulu fáa eina soverðna viðferð. Hetta eru skúlar sum føroyska vinnulívið ikki kann vera fyri uttan. Frá hesum skúlum koma hvørt ár næmingar, sum hava hollan kunnleika til tað handverksliga, tekniska og umsitingarliga økið.

Tað sær út sum hetta landsstýrið, eins og hitt undanfarna, hava lagt á lítið frá skúlanum á botn í niðastu skuffu.

Sjúrður Samuelsen
Tórshavn

Ungdóms-høli í Havn

Ungmannafelagið Skansastova: Viðvíkjandi ungdomshøli í Havn so skuldi eingir trupulleikar verið, men teir eru og teir mugu loysast. Nú eigur at farast til verka. Her eru nøkur góð hugskot sum mæi seg litið upp í hendi: Fáðið tykkum einkarétt til Tivoli og spæl á ólavseku. 2. Kommunan eigur at hjálpa til við at gjalda útreiðslurnar og innkeyp. 3. Diskotekklubbin eigur at lata pening til ungdomshúsið. 4. Kommunan eigur nú beinanvegin at visa á eitt øki, har hús kunna byggjast, so at projektið kann gerast lídugt. 5. Setið serstaka 3-mannanevnd við einum limi úr býráðnum at standa fyri hesum arbeiði. 6. Latið vera við at klandrast. Og eg vil viðmerkja, at tað er langt síðan, at mentunarnevnd Tórshavnar Býráðs skuldi hava ein fund við umboði fyri Ungmannafelagið Skansastovu og Skansastovuvinnar, men tað tykist sum at mentunarnevndin vil halda okkum fyri gøldur, og tað fara vit ikki at finna okkum í. Sjálvur haldi eg málið verða búgvíð til at finna sína endaliga loysn tá ið øllum er kunnugt, at Tórshavnar Býráð liggur í buktini, við mentunarnevnd, sum einki hevur fingið av skafti við at skapa nakra veruliga mentan.

Hans Birgir Hansen

Ljós yvir landið

Tað var í september, at íslenska Alþýðuleikhúsið vitjaði Føroyar við leikinum »Skollaleikur«.

Leikur um trøllkonubrensluna í svørtu miðeldini. Óhugnaligur, men tó skemtiligur, tragikomiskur leikur. Leikarnir vistu allarhelst ikki, at leikurin ikki bert var óføra vællektur, men hartil avbera aktuallur í Føroyum í løtuni. Hetta høvdu teir fatað, løsu teir føroysku blóðini um mánaðarskið. Er tað ikki tragikomiskt, at »upplýsta nútíðin« ikki hevur bast svørtu miðeldini meir enn so, at anandi glóðir kykna aftur í øskuni, so eldur kemur í?

Lyndið til ræðslu hevur altíð livað í mannaættini. Fólk hava barst móti ræðsluni við ymiskum hættum. Minni upplýst fólk hava verið um seg sjálvan og tilveruna, meiri bangin hava tey verið. Tað, sum tey hava ræðst mest hevur verið seg sjálvan. Ymisligt hava tey vart seg móti hesi ræðslu. Í miðeldini var størsta orsøkin til sjálvsræðsluna: teir hentleikar, sum fylgja við tí at vera skaptur biologisk vera. Til dømis kynslívið. Gongdur vegur at sleppa sær út úr óttanum og samvitskuræðsluni var at finna syndarar, sum eins og snarljósangarar kundu á taka sær alt tað ljóta, sum í einstaklinginum búði. Soleiðis reinsaðu tey heilagu sína sál. Tey brendu syndararnar á báli. Jagstraðu tey upplýstu, og tey, ið góvu sær sjálvum loyvi at brúka tær biologisk móguleikar, Harrin í skapanini gav Ádami og Evu. Vaskað varð samvitska teirra heilagu við blóði av livandi fólk. Í dag hava vit tibatret lögreglu, sum forðar fyri at soverðið svinari fer fram í okkara samfelagi. Tú kanst verða revsaður fyri at gera teg inn á fólk líkamliga vegna trúarsakir. Men sluppu ávís fólk leys at gera tað, tey vilja, so høvdu tey óivað farið at brent bæði kommunistar, sosialistar og enná summar javnaðarmenn á báli. Órðalagið hjá summum persónum í bløðunum, bakkaðir upp av sjálvt lögfrøðingum og blaðstjórum, tykist at benda á, at her skal litið til, fyri at bensinið rennur yvir og eldur kemur í. Eg eri ikki rasistur, so eg mótmælti, tá ein vinmaður segði mær, at føroyingar hava »írskt blóð« (blóðtypur), so ein fann vænta tað versta. Eg haldi ikki, at trúaræingin hevur rasuligar grundir. Men litið skal til, áðrenn fanatism-an fer yvir markið.

Er tað satt, so er tað ófatiligt, at fólk í Sovjetsamveldinum verður lagt inn á sinnissjúkrahús vegna trúgv ella politiska støðutakan. Men, her vestanfyri undrar taðongan, at maður verður innlagdur, um hann í fullum álvara vil vera við, at hann er Napoleon ella Karl Tólvti. Hetta er í veruleikanum ikki nógv óðrvíenn at »kristin« meðákæra meðmenniskju síni fyri at hava samband við »Satan«.

So um tey »kristnu« hatta sær aðrastaðni eins og her heima, so undrar tað kanska minni...

Nú er undirritaði so væl fyri at kenna nógvar føroyskar kommunistar og sosialistar persónliga. Hetta er fitt, dæmlikt og vitugt fólkslag, sum ongum tørvar at ræðast. Aldrin kundi eg hugsað mær nakran teirra noktandi fólk at trúgva á, hvat tað nú skal vera. Og Satan-hugtakið kenna tey einans frá sunnudagsskúlanum og gøtu-hátalarum. At geva teimum skuldina fyri øllum óðmelligum, sum av ymiskum grundum hendir í Kina ella Sovjetsamveldinum, tað er líka órættvist sum at ákæra kapitalismu-hugtakar, t.d. fólkaflakkin, fyri rasismuna í Rhodesia, ella Gamla Sjalvstýrið fyri Francostýrið í Spania.

Kommunistar og sosialistar í Føroyum hava tað til felags, at teir hugsa, at fólk í einum samfelagi átti at havt ikki bert parlamentariska, men eisini figgarliga ræðið í samfelagnum. Í staðin fyri sum nú, ið fáir føroyskir og útlendskir einstaklingar og fyritekar hava hetta vald. Er tað veruliga so, at kristindómurin er so treytaður av kapitalismuni, at hann ikki kann vera hesa samfelagsskipan fyri uttan? Hvi ræðast tey »kristnu« annars eina broyting til rættvisari býti av samfelagsáðöðunum? Ella er tað so, at hesir framherjar einans nýta »kristin« páskot fyri materiell áhugamála? At tað er kapitalismuna teir vilja verja og onki annað? Undarligt er tað í hvussu so er, at borgarligur politikur verður tikin sum treyt fyri kristnina.

Men tað tykist sum tað einans er orðið »kommunisma« (merk: felagskapur) sum kveikir ræðslu í fólk. Ikki munnu tey ræðsluslignu vita, hvat hugtakið stendur fyri.

Nógv eru bert offur fyri propagandu.

Til dømis er Sovjetsamveldið ikki eitt kommunistiskt samfelag. Sjalv-ir nevna sovjetbúgvur heldur ikki samfelag sitt kommunistiskt. Enska umsetingin av russiska heitinum er »Union of Soviet Socialist Republics« styt. U.S.S.R. Sosialisma og kommunisma eru tvær ymiskar skipanir, hin fyrra er eitt stig á leiðini móti teirri seinnu. Í einum socialistiskum samfelagi hevur staturin (samfelagið) yvirtikið tey týðningarmestu framleiðslutól: verksmíður, skipaflota, landbúnaðarjörð, osfr. Íbúgvarnir velja umboð, sum stjórna statinum. Markaðarbúskapur er fyri ein part galdandi eins og undir kapitalistiskum stýri. Arbeiðsmegin eins og brúkslutir eru enn vørur, og peningur verður nýttur sum almenn býtisvøra. Í Sovjetsamveldinum, vilja samfelagsfrøðingar vera við, hevur staturin ríttfest seg sum valdstól, og av tí at gjøgvin millum meiniga mannin og embætisvaldið er vorðin djúp, er ein vaksandi fremmandagering í samfelagnum; tað statsvald, sum átti at verið fólksins tænar, er vorðið heldur stivnað og fólk íð ómynduggjort eins og í kapitalstýrdum londum vestanfyri.

Eitt kommunistiskt samfelag harafturimóti finst ikki í heiminum enn í dag, hóast tað kinesiska samfelagið helst er tað, sum skipanarliga er komið longest áleiðis. Í kommunismu er staturin avtikin sum valds-stovnur, og eitt meir beinleiðis, desentraliserað fólkareði skipað í »kommunum« (harav navnið »kommunisma«). Hvørki arbeiðsmegi, íbúðir, brúkslutir ella peningar eru longur vørur á einum marknaði. Alt er kollektivt í kommununi, felags ogn. Av tí at onki slíkt samfelag er til í dag, hugsa borgarligir búskaparfrøðingar, sum einans siggja framtíðina gjøgnum konservativar brúllur, at kommunismen letur seg ikki praktisera.

Sum samfelagsligar skipanir hava hvørki kommunismen ella sosialismen nakkað at gera við fyribrigdi sum pinslu, tortur, fangalegur, skert skrivi- og talfrælsi, útvisingar osfr. Um slíkt fer fram í londum, sum nevna seg socialistisk, so er hetta heldur ein fylgja av tilvildarligum perversiteti enn av socialistiskum

Kiopraktor

Frits Staal Petersen hevur viðtalu frá týsdegi 15. november 1977. Viðtalutið fæst frá týsdegi 8. november og allar gerandisdagar frá klokkan 11.00 til 15.00 á telefon 14098, og frá 15. november allan dagin.

Frits Staal Petersen

TRADERLINE

Vit ferma

hvønn mánadag og týsdag í Álborg
hvønn mikudag í Halmstad
hvønn hósdag í København

2. hvørja viku í Larvík (næstu ferð 7/11)
3. hvørja viku í Alesund (næstu ferð 18/11)
3. hvørja viku í Sandnes (næstu ferð 17/11)
4. hvørja viku í Blyth (næstu ferð 28/11)

til Føroyar

Frystikontainrarar eins væl og vanligir kontainrarar eru tøkir

AVGREIDSLUR:

Chr. Jensen, tlf. 122566 Álborg
A/s Traderline, tlf. 203311 København
Wilson & Co., tlf. 18135 Halmstad
Bugge & Olsen, tlf. 82090 Larvík
J. Hagenæs, tlf. 24078 Alesund
T. Schancke Olsen, tlf. 66028 Sandnes
W. Harney & Co., tlf. 2331 Blyth

BOX 17 TLF. 13960 TELEX 81236 TRADER TORSHAVN